

LAMENT (59) *sb m*

-a- (53), -ã- (2); -a- : -ã- *Mącz* (7 : 2); e *jasne*.

sg N lament (19). ◊ *G* lamentu (6). ◊ *D* lamentowi (1). ◊ *A* lament (4). ◊ *I* lamentem (6); -em (1), -(e)m (5). ◊ *L* lamencie (1). ◊ *pl N* lamenty (3). ◊ *G* lament(o)w (4). ◊ *D* lamentóm (2); -óm (1), -(o)m (1). ◊ *A* lamenty (8). ◊ *I* lamenty (1). ◊ *L* lamenci(e)ch (3). ◊ *V* lamenty (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Głośny płacz połączony z zawodem, skargą; narzekanie, biadolenie; lamentatio, lamentum, planctus Mącz, Calep, Cn; luctus Vulg, Mącz; eiulatus, plangor, ploratus Mącz, Cn; dolor, querela, threnos Mącz; comploratus, pipulum, ululatus Calep; eiulatio, laceratio genarum, vagulatio Cn [lamentum – płacz z ryczeniem Calep] (59): Ach nędzni moi przyjaciele/ tho theraz ze mnie weźmiecie cześć: [...] Owa tego lámenthu było s puł godziny *Górndworz* S7, 05v, Dd3; *KochTr* 4; *WerGość* 249; *Calep* 579b; *Górntroas* 13, 67; *KośakCath* B2, B2v.

lament na co (1): Láment ná miáftá niewierne. *WujNT Matth* 11 *arg*.

W połączeniach szeregowych (11): Y kthore kędy Stároftwo [...] gdzieby iedno ludzie mieśfkáwáli/ ábo ktore drogi/ ich żalu/ płáczu/ á lámenthu [*planctu et luctibus*] nie były pełne? *Leop* 3.*Mach* 4/3; *Eiulatus, Lkánie/ Nárzekánie/ Lament. Mącz* 101a, 183b, 199b, 302d, 306a, 340b, 455b; *škoro mu [człowiekowi, który zbyt miłuje]* fie doftánie s thym człowiekiem kogo miłue mowić/ ządwy iá od lámentow/ od nárzekánia/ od vłkarzánia pocźnie *Górndworz* Cc6, Aa4; *WSzytki płácze/ wšytki łzy Heráklitowe/ Y lámenty/ y fkárgi Simonidowé/ Wšytki troški ná świcie/ wšytki wzdychánia/ Y žale/ y fráfunki/ y rąk łamánia Wšytki á wšytki zaráz w dom łye móy noście KochTr* 3.

W charakterystycznych połączeniach: *lament ustawiczny* (2), *zwykły; lamenty stroić, tolić, wyczytywać*.

Zwrot:»odjąc się lamentom« (1): *Parcere lamentis, Odyć fie lamentóm/ nie lámentowác. Mącz* 277c.

Szeregi: »lament i frasunk« (2): *RejPos* Ooo3; iż co fie iuż wroćić áni żadnym obyczáiem pościgniono być nie może/ tedy iuż y láment y fráfunk nie temu nie pomoże *RejZwierc* 151v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»krzyk i lament« (1): *Plangore et lamentatione forum complere*, Wielki krzyk y láment ná rynku pobudzić. *Mącz* 304c. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»lament z łkaniem« (1): á wdzięczne śpiewanie Obroćilo fię w płácz y nárzekánie. Náftępuie žal/ gdzie Himny cieszyły/ A láment z łkaniem/ gdzie Pálmy śpiefzyły *GrabowSet* S3. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»lamenty ze łzami« (1): *Górndworz* C4v *cf* »wzdychanie i lamenty«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»lament a (i) nárzekánie« [*szyk 1 : 1*] (2): *Mącz* 78d; one łzemránia *Zydowłkie/ około Mány/ z nárzekániem y lámenty częftymi złączone LatHar* 250. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

»lament, (albo, i, ani) płácz« [*szyk 2 : 2*] (4): *RejZwierc* 6v; *BiałKaz* C3v; *Calep* 811b; *Przyczyniały też Pánu boleści/ lámenty y rzewliwy płácz niektórych białych głow/ zá Pánem idących. LatHar* 319. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*].

»wzdychanie i lamenty« (1): ná co [na utrapienia ludzi zakochanych] ia ze ftráchem pátrząc/ y fłyżącz ich ciężkie wzdychanie/ y wftáwiczne lámenty ze łzami/ ielli mi kiedy gorętfza miłości iłkrá w ferce wefzlá/ hnethem fie [...] o to ftárał/ ábym iá zgáfił. *GórnDworz C4v*. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

Wyrażenie przyimkowe: »z lamentem« (2): *RejPos Ooo3*; Zátym LIZYDE kryiomie przed Fraucymerem/ od Aftrologá odchodząc zá welum zaydzie/ záś z lámentem rzeczé. *PaxLiz C3*.

a. *Oplakiwanie zmarłego połączone z zawodzeniem, często należące do obrzędu pogrzebowego; lamentatio PolAnt, Calep; lamentum Vulg; comploratio, comploratus Calep (12)* : Vczynił też y Ieremiafz nárzekanie nád Iozyafzem/ kthore wftyfcy fpiewacy y fpiewaczki w fwych lámenciech przypomináią o Iozyafzu y po džífiefzy dzień *BibRadz 2. Par 35/25; BudBib 2.Par 35/25*; Słyfzałby tám był lámenty niewieście/ kiedy niesiono ciáła na przedmiefcie. *KochSz B4v*; Comploratio, lamentatio, comploratus – Lament. *Calep 228a; GórnTroas 13*.

lament nad kim (1): nád zábitem Meffyfázem [...] mieli lámenty ták bolefné czynić/ iákie czyni mátká nád fmierciá iedynego fyná fwego. *LatHar 257*.

W połączeniu szeregowym (1): Niech przy próznym pogrzebie żadné nárzékánié/ Zaden láment nie będzie/ áni wfkarzánié: Swiéc/ y dzwonów zániechay/ y mar drogo flánych/ Y głósem záłobliwym zołtarzów fpiewánych. *KochPieś 55*.

W charakterystycznych połączeniach: lament bolesny, niewieści, zupełny.

Szeregi:»łzy, lamenty« (1): Dofyc ma Hector/ á wy nie mylicie/ Priámowi záś nowy płácz zácnicie. (-)Phrygiiéy Królu/ on náfz Pánie swięty/ Przyymi náfzé łzy rzewné/ przym [!] lámenty *GórnTroas 14*.

»lament i żałobne narzekanie« (1): náucźcie corek walfych lámentu: y káżdá blizną fwoię záłobnego nárzekániá [*lamentum ... planctum*]: yfz wftąpiłá fmierć okny náfsemi *Leop Ier 9/20*. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»lament i płacz« (1): Y niefpodziéwána fmierć/ ludzi záfmućilá/ A lámentem/ y płáczem wftytko nápełnilá. *KochTarn 80*.

W przen (2) : SKoro swiátlorumiána zorzá fię znáczyłá/ A Cynthya Phoebowi wrotá otworzyłá. Ná Horyzont Sármácki/ áfzci głos tefkliwy Vfłyfzē/ y lámentow orfzak záłobliwy. *KołakCath A3*.

Szeregi:»płacz a lament« (1): Táki wielki žal boginie wodotoczne ściłka/ Ze fzczery płácz á láment z ziemnych żył wypryłká. *KlonŻal Bv*.

b. *Oplakiwanie zmarłego lub klęski narodowej utrwalone w formie tekstu literackiego; lamentatio PolAnt; lamentum Vulg; carmen miserable, elegia Calep (12)* : *BiałKat 146*; Elegia – Smutni lament, piołnka z narzekaniem. *Calep 354b; KołakCath Bv; SzarzRyt A4v*.

lament na co (2): CATHEMERINON. Xięftwá Słuckiego/ z záłobliwym lámentem ná pofpiefzną fmierć/ flawney pámięci Xiążąt Słuckich *KołakCath kt, A3*.

lament nad czym (1): A táki ty fynu człowieczy/ weźmi nád Tyrem lámenth *Leop Ez 27/2*.

W charakterystycznych połączeniach: lament smutny, żałobliwy (2).

Tytuł księgi St. Testamentu „Lamentacje Jeremiasza” (1): podawłzy y inym ten zwyczaj w Izraelu/
A ty włzytki rzeczy nápiłáne łą w łámenćiech [*in lamentationibus*]. *BibRadz 2.Par 35/25. [Cf Zestawienie.]*

Zestawienie: »lament Jeremijaszow, Jeremijasza« (2 : 1): *BibRadz I 416 źp; Dotąd łłowá z łámentu Ieremiałzowego wybráne. PowodPr 10, 9 marg.*

Synonimy: *frasunk, krzyk, łkanie, narzekanie, oplakiwanie, płacz, płakanie, skarga, tren, uskarżanie, utyskowanie, wzdychanie, żałoba, żałowanie; a. narzekanie, płacz, uskarżanie, żal; b. tren.*

Cf **LAMENTACYJA, LAMENTOWANIE**

KN